

Undergraduate Examination 2018

Semester-I

Tagore Studies (New and Old)

Time : 3 Hours

Full Marks : 40

দক্ষিণ প্রান্তস্থ সংখ্যা প্রশ্নের মান নির্দেশক

I. যে-কোনো পনেরোটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

১৫×১=১৫

- ১। ইংরেজি ক্যালেন্ডার অনুসারে রবীন্দ্রনাথের জন্মতারিখ— (ক) ১৮৬১ সালের ৫ মে (খ) ১৮৬১ সালের ৭ মে (গ) ১৮৬১ সালের ৮ মে (ঘ) ১৮৬১ সালের ৯ মে।
- ২। রবীন্দ্রনাথের মেজদাদার নাম— (ক) সত্যেন্দ্রনাথ ঠাকুর, (খ) জ্যোতিরিন্দ্রনাথ ঠাকুর (গ) দ্বিজেন্দ্রনাথ ঠাকুর (ঘ) দ্বিপেন্দ্রনাথ ঠাকুর।
- ৩। যুনিয়ন ব্যাঙ্কের প্রতিষ্ঠাতা— (ক) রবীন্দ্রনাথ ঠাকুর (খ) দ্বারকানাথ ঠাকুর (গ) সত্যেন্দ্রনাথ ঠাকুর (ঘ) হেমেন্দ্রনাথ ঠাকুর।
- ৪। ব্রাহ্মধর্মের প্রতিষ্ঠাতা আচার্য— (ক) রাজা রামমোহন রায় (খ) দ্বারকানাথ ঠাকুর (গ) দেবেন্দ্রনাথ ঠাকুর (ঘ) রবীন্দ্রনাথ ঠাকুর।
- ৫। ‘হিন্দুমেলায় উপহার’ কবিতাটি প্রকাশিত হয়— (ক) বঙ্গদর্শন পত্রিকায় (খ) তত্ত্ববোধিনী পত্রিকায় (গ) ভারতী পত্রিকায় (ঘ) অমৃতবাজার পত্রিকায়।
- ৬। ১৯২১ সালে বিশ্বভারতীকে জাতির উদ্দেশে উৎসর্গ করার অনুষ্ঠানে পৌরোহিত্য করেন— (ক) ব্রজেন্দ্রনাথ শীল (খ) রামানন্দ চট্টোপাধ্যায় (গ) সি. এফ. অ্যান্ড্রুজ (ঘ) উইলিয়াম পিয়ার্সন।
- ৭। রবীন্দ্রনাথের একটি আত্মজীবনীর নাম— (ক) মানুষের ধর্ম (খ) গোরা (গ) জীবনস্মৃতি (ঘ) গীতাঞ্জলি।
- ৮। গান্ধীজি প্রথম শান্তিনিকেতনে আসেন— (ক) ১৯১৫ সালে (খ) ১৯১৩ সালে (গ) ১৯১৭ সালে (ঘ) ১৯১৪ সালে।
- ৯। রবীন্দ্রনাথকে প্রথম ‘গুরুদেব’ সম্বোধন করেছিলেন— (ক) জগদানন্দ রায় (খ) ব্রহ্মবান্ধব উপাধ্যায় (গ) ক্ষিতিমোহন সেন (ঘ) বিধুশেখর শাস্ত্রী।
- ১০। শিক্ষাসত্বেত্র প্রতিষ্ঠা-বৎসর— (ক) ১৯২৪ (খ) ১৯২৬ (গ) ১৯২২ (ঘ) ১৯২৮
- ১১। শ্রীনিকেতন প্রতিষ্ঠার ক্ষেত্রে রবীন্দ্রনাথের প্রধান বিদেশি সহায়ক ছিলেন— (ক) লেনার্ড এলমহাস্ট (খ) কাকুজো ওকাকুরা (গ) সুসীমো (ঘ) স্টেন কোনো।
- ১২। রবীন্দ্রনাথ তাঁর ‘পূরবী’ কাব্য উৎসর্গ করেছিলেন— (ক) রোটেনস্টাইনকে (খ) ভিক্টোরিয়া ওকাম্পোকে (গ) রথীন্দ্রনাথ ঠাকুরকে (ঘ) ইন্দিরা দেবীক।
- ১৩। হিন্দিভবন প্রতিষ্ঠা হয়— (ক) ১৯৩৩ সালে (খ) ১৯৩৭ সালে (গ) ১৯৩৮ সালে (ঘ) ১৯৪০ সালে।
- ১৪। রবীন্দ্রনাথ হিবার্ট বক্তৃতা করেন— (ক) ১৯১৩ সালে (খ) ১৯১৯ সালে (গ) ১৯৩০ সালে (ঘ) ১৯৪০ সালে।
- ১৫। কোন্ বইটি রবীন্দ্রনাথের গদ্যকবিতার বই— (ক) পুনশ্চ (খ) পলাতকা (গ) বলাকা (ঘ) কল্পনা।
- ১৬। বিশ্বভারতী কেন্দ্রীয় সমবায়-কোষের সূচনা হয়— (ক) ১৯২৮ সালে (খ) ১৯২৭ সালে (গ) ১৯২১ সালে (ঘ) ১৯২২ সালে।
- ১৭। রবীন্দ্রনাথ ইংরেজপ্রদত্ত ‘স্যার’ উপাধি ত্যাগ করেন— (ক) ১৯১৫ সালে (খ) ১৯১৭ সালে (গ) ১৯১৯ সালে (ঘ) ১৯২১ সালে।
- ১৮। শ্রীনিকেতনের প্রথম যুগে ম্যালেরিয়া দূরীকরণের কর্মসূচীর সঙ্গে যুক্ত হয়ে আছে যে ম্যালোরিয়া-বিশেষজ্ঞের নাম— (ক) হ্যারি টিম্বার্স (খ) ডরোথি এলমহাস্ট (গ) নীলরতন সরকার (ঘ) বিধানচন্দ্র রায়।
- ১৯। সুরুল গ্রামের কুঠিবাড়িটি রবীন্দ্রনাথ কিনেছিলেন— (ক) ১৯১২ সালে (খ) ১৯১৩ সালে (গ) ১৯২২ সালে (ঘ) ১৯৩২ সালে।
- ২০। ‘দ্য গোলেডন বুক অফ টেগোর’ প্রকাশিত হয় কবির — (ক) শতবর্ষপূর্তি উপলক্ষে (খ) আশি বছর পূর্তি উপলক্ষে (গ) সত্তর বছর পূর্তি উপলক্ষে (ঘ) সার্ব শতবর্ষ পূর্তি উপলক্ষে।

II. টাকা লেখো (যে-কোনো তিনটি) :

৩×৫=১৫

- (ক) দেবেন্দ্রনাথ ঠাকুর (খ) রবীন্দ্রনাথের বাল্যশিক্ষা (গ) গীতাঞ্জলি ও নোবেল প্রাইজ (ঘ) সংগীতভবন ও কলাভবন (ঙ) শ্রীনিকেতনের পল্লিপুনর্গঠন প্রয়াস (চ) রবীন্দ্রনাথের পুত্রকন্যা

III. যে-কোনো একটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

১×১০=১০

- (ক) বিশ্বভারতীর উৎসব-অনুষ্ঠান সম্পর্কে সংক্ষেপে আলোচনা করো। (খ) রবীন্দ্রনাথের বিদেশভ্রমণ সম্পর্কে সংক্ষেপে আলোচনা করো। (গ) বাংলার সংস্কৃতিতে জোড়াসাঁকো-ঠাকুরবাড়ির অবদান আলোচনা করো। (ঘ) ব্রহ্মচর্যাশ্রম থেকে বিশ্বভারতী প্রতিষ্ঠা পর্যন্ত শান্তিনিকেতনের ইতিহাস সংক্ষেপে লেখো।

(2)
Undergraduate Examination 2018
Semester-I
Tagore Studies
(New and Old)

Time : 3 Hours

Full Marks : 40

Questions are of value as indicated in the margin

- I. Answer **any fifteen** of the following questions. 15×1=15
1. According to the English (Gregorian) calendar, Rabindranath was born on
(a) 5 May 1861 (b) 7 May 1861 (c) 8 May 1861 (d) 9 May 1861
 2. Rabindranath's second eldest brother was (a) Satyendranath Tagore (b) Jyotirindranath Tagore
(c) Dwijendranath Tagore (d) Dwipendranath Tagore
 3. The founder of Union Bank was (a) Rabindranath Tagore (b) Dwarkanath Tagore
(c) Satyendranath Tagore (d) Hemendranath Tagore
 4. The founder-preceptor of Brahmo religion was (a) Raja Rammohan Roy (b) Dwarkanath Tagore (c)
Devendranath Tagore (d) Rabindranath Tagore
 5. "Hindumelay Upahar" was published in (a) *Bangadarshan Patrika* (b) *Tattvabodhini Patrika* (c) *Bharati*
Patrika (d) *Amritabazar Patrika*
 6. The 1921 programme at which Visva-Bharati was dedicated to the nation was presided over by
(a) Brajendranath Seal (b) Ramananda Chattopadhyay (c) C.F. Andrews (d) W.W. Pearson
 7. Which one of the following is an autobiography of Rabindranath's? (a) *Manusher Dharma*
(b) *Gora* (c) *Jibansmriti* (d) *Gitanjali*
 8. Gandhiji came to Santiniketan for the first time in the year (a) 1915 (b) 1913 (c) 1917 (d) 1914
 9. Who invented the sobriquet 'Gurudev' for Rabindranath? (a) Jagadananda Roy
(b) Brahmabandhav Upadhyay (c) Kshitimohan Sen (d) Bidhushekhhar Shastri
 10. Shikshasatra was founded in the year (a) 1924 (b) 1926 (c) 1922 (d) 1928
 11. Rabindranath's principal overseas aide in the foundation of Sriniketan was (a) Leonard Elmhirst
(b) Kakujo Okakura (c) Tsemon-Hsu Susimo (d) Sten Konow
 12. Rabindranath dedicated his *Puravi*, a volume of poetry, to (a) William Rothenstein
(b) Victoria Okampo (c) Rathindranath Tagore (d) Indira Devi
 13. Hindi-Bhavana was founded in the year (a) 1933 (b) 1937 (c) 1938 (d) 1940
 14. Rabindranath delivered the Hibbert Lectures in the year (a) 1913 (b) 1919 (c) 1930 (d) 1940
 15. Which of these volumes by Tagore comprises prose poems (a) *Punascha* (b) *Palataka*
(c) *Balaka* (d) *Kalpana*
 16. Visva-Bharati Central Co-operative Bank came into existence in (a) 1928 (b) 1927 (c) 1921 (d) 1922
 17. In which year did Rabindranath give up the Knighthood conferred upon him by the British?
(a) 1915 (b) 1917 (c) 1919 (d) 1921
 18. The malaria specialist associated with the malaria eradication programme initiated in the early days of
Sriniketan was (a) Harry Timbers (b) Dorothy Elmhirst (c) Nilratan Sircar (d) Bidhan Chandra Roy
 19. Rabindranath purchased Surul Kuthibari in the year (a) 1912 (b) 1913 (c) 1922 (d) 1932
 20. *The Golden Book of Tagore* was published on the occasion of the poet's
(a) birth centenary (c) completion of eighty years (c) completion of seventy years
(d) birth sesquicentenary
- II. Write short notes on **any three** of the following topics. 3×5=15
- (a) Devendranath Tagore (b) Rabindranath's early education (c) *Gitanjali* and the Nobel Prize
(d) Sangit-Bhavana and Kala Bhavana (e) The Sriniketan rural reconstruction initiative
(f) Rabindranath's children
- III. Answer **any one** of the following questions. 1×10=10
- (a) Briefly write on the functions and festivals celebrated at Visva-Bharati. (b) Give a brief account of
Tagore's travels abroad. (c) Discuss the contribution of the Jorasanko Tagore family in the culture of
Bengal (d) Discuss briefly the history of Santiniketan from the time of Brahmacharyashrama to the
foundation of Visva-Bharati.
-

(3)

Undergraduate Examination 2018

**Semester-I
Tagore Studies
(New and Old)**

Time : 3 Hours

Full Marks : 40

Questions are of value as indicated in the margin

I. किन्हीं पंद्रह प्रश्नों के उत्तर दीजिए :

15×1=15

1. अंग्रेजी कैलेंडर के अनुसार रवीन्द्रनाथ की जन्मतिथि है : (क) 5 मई 1861 (ख) 7 मई 1861 (ग) 8 मई 1861 (घ) 9 मई 1861 ।
2. रवीन्द्रनाथ के मझले भ्राता का नाम: (क) सत्येन्द्रनाथ ठाकुर (ख) ज्योतिरिन्द्रनाथ ठाकुर (ग) द्विजेन्द्रनाथ ठाकुर (घ) द्विपेन्द्रनाथ ठाकुर ।
3. युनीयन बैंक के प्रतिष्ठाता थे : (क) रवीन्द्रनाथ ठाकुर (ख) द्वारकानाथ ठाकुर (ग) सत्येन्द्रनाथ ठाकुर (घ) हेमेन्द्रनाथ ठाकुर ।
4. ब्राह्मधर्म के प्रतिष्ठाता आचार्य थे : (क) राजा राममोहन राय (ख) द्वारकानाथ ठाकुर (ग) देवेन्द्रनाथ ठाकुर (घ) रवीन्द्रनाथ ठाकुर ।
5. 'हिन्दूमेलाय उपहार' कविता प्रकाशित हुई : (क) बंगदर्शन पत्रिका में (ख) तत्त्वबोधिनी पत्रिका में (ग) भारती पत्रिका में (घ) अमृतबाजार पत्रिका में ।
6. 1921 ई. में विश्वभारती को राष्ट्र के लिए समर्पित करने के अनुष्ठान का पौरोहित्य किया : (क) ब्रजेन्द्रनाथ शील (ख) रामानन्द चट्टोपाध्याय (ग) सी. एफ. एंड्रूज (घ) विलीयम पियर्सन ।
7. रवीन्द्रनाथ की एक आत्मजीवनी का नाम : (क) मानुषेर धर्म (ख) गोरा (ग) जीवनस्मृति (घ) गीतांजलि ।
8. गांधीजी पहली बार शांतिनिकेतन आए : (क) 1915 ई (ख) 1913 ई (ग) 1917 ई (घ) 1914 ई ।
9. रवीन्द्रनाथ को पहलीबार 'गुरुदेव' के रूप में संबोधित किया : (क) जगदानन्द दास ने (ख) ब्रह्मबान्धव उपाध्याय ने (ग) क्षितिमोहन सेन ने (घ) विधुशेखर शास्त्री ने ।
10. शिक्षासत्र की स्थापना हुई : (क) (क) 1924 में (ख) 1926 में (ग) 1922 में (घ) 1928 में ।
11. श्रीनिकेतन की स्थापना में रवीन्द्रनाथ के प्रधान विदेशी सहायक थे : (क) लेनॉर्ड एलम्हर्स्ट (ख) काकुजो ओकाकुरा (ग) सुसीमो (घ) स्टेन कोनो ।
12. रवीन्द्रनाथ ने अपना 'पूरबी' काव्य समर्पित किया : (क) रोटनस्टाइन को (ख) विक्टोरिया ओकाम्पो को (ग) रथीन्द्रनाथ ठाकुर को (घ) इन्दिरा देवी को ।
13. हिन्दीभवन की स्थापना हुई : (क) 1933 में (ख) 1937 में (ग) 1938 में (घ) 1940 में ।

P.T.O.

(4)

14. रवीन्द्रनाथ ने हिबर्ट व्याख्यान दिया : (क) 1913 ई.में (ख) 1919 में (ग) 1930 में (घ) 1940 में।
15. रवीन्द्रनाथ का कौन सा ग्रंथ गद्यकाव्य का ग्रंथ है : (क) पुनश्च (ख) पलातका
(ग) बलाका (घ) कल्पना।
16. विश्वभारती केन्द्रीय समवाय-कोष की शुरुआत हुई : (क) 1928 ई.में (ख) 1927 ई.में (ग) 1921 ई.में
(घ) 1922 ई. में।
17. रवीन्द्रनाथ ने अंग्रेजों द्वारा प्रदत्त 'सर' उपाधि का त्याग किया : (क) 1915 में (ख) 1917 में
(ग) 1919 में (घ) 1921 में।
18. श्रीनिकेतन के प्रारंभिक काल में किस मलेरिया विशेषज्ञ का नाम मलेरिया दूरीकरण की कार्यसूची से जुड़ा है : (क) हैरी टिम्बर्स (ख) डोरोथी एलम्हर्स्ट (ग) नीलरतन सरकार (घ) विधानचन्द्र राय।
19. रवीन्द्रनाथ ने सुरूल में कोठीबाड़ी खरीदी थी : (क) 1912 में (ख) 1913 में (ग) 1922 में (घ) 1932 में।
20. 'द गोल्डेन बुक ऑफ टैगोर' प्रकाशित हुआ कवि के : (क) सौ वर्ष पूरे होने के उपलक्ष पर
(ख) अस्सी वर्ष पूरे होने के उपलक्ष पर (ग) सत्तर वर्ष पूरे होने के उपलक्ष पर।
(घ) डेढ़ सौ वर्ष पूरे होने के उपलक्ष पर।

II. किन्हीं **तीन** पर टिप्पणी लिखिए : 3×5=15

- क) देवेन्द्रनाथ ठाकुर (ख) रवीन्द्रनाथ की बाल्यशिक्षा (ग) गीतांजलि और नोबेल प्राइज
(घ) संगीतभवन और कलाभवन (ङ) श्रीनिकेतन का ग्रामपुनर्गठन प्रयास (च) रवीन्द्रनाथ के पुत्र-कन्या

III. किसी **एक** प्रश्न का उत्तर दीजिए : 1×10=10

- क) विश्वभारती के उत्सव-अनुष्ठान के बारे में संक्षिप्त आलोचना कीजिए।
ख) रवीन्द्रनाथ के विदेश-भ्रमण के बारे में संक्षिप्त आलोचना कीजिए।
ग) बंगाल की संस्कृति में जोड़ासाँको के ठाकुरबाड़ी के अवदान की आलोचना कीजिए।
घ) ब्रह्मचर्याश्रम से विश्वभारती की स्थापना तक के शान्तिनिकेतन के इतिहास की संक्षेप में आलोचना कीजिए।
-